

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal:

főutca, 328-ik szám alatt,

az Eperjesi Bankegylet könyvnyomda-helyiségeiben.

de intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint előfizetés, hirdetemény és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre 4 frt.
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapesten és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DIJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitván minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

Előfizetési felhívás

az

„EPERJESI LAPOK”

című

társadalmi s gazdasági hetilap I. negyedére.

Előfizetési feltételek.

Egész évre 4 frt.
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

Az előfizetési pénzek az Eperjesi Bankegylet könyvnyomdájába intézendők.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postatartalvánnyal eszközölhetők.

Uj-évre. 1880.

Bánatosan perceg tollam e papíron.
Kezem reszket, a hogy e sorokat írom:
Hazám jut eszembe, kire sorscsapások
Nehezülnek szörnyen mint valami átok.
Könyörülök isten, könyörülj meg rajtunk!

Eddig is, igaz a, nagy bajokat értünk:
Elverte a jég is viruló vetésünk;
Ellenség is jött ránk ropogó fegyverrel;
Áradatként omlott mezőnkön a vér el.
Könyörülök isten, könyörülj meg rajtunk!

Önnön fajunk egymást gyilkolta vad dühhel:
Egy a másik után galád módon dült el;
Lángfellegek zúgtak szerteszét e honban,
Azt se tudta biz, hogy a magyar otthon van.
Könyörülök isten, könyörülj meg rajtunk!

Általesünk, ugy van, ezer szenvedésen,
De panaszra ajkunk nem fakadott még sem:
Türetünk megadással és bölcs nyugalommal,
Tudván, hogy a zúrva jó a tavasz lombbal.
Könyörülök isten, könyörülj meg rajtunk!

Oh de most ránk zúgott a viharok átka,
Milyent a világ még eddig soh' se látta;
Mezők, hegyek, erdők csak ugy nyögnek bele,
Mintha itt volna a föld végítélete.
Könyörülök isten, könyörülj meg rajtunk!

Hol paradicsom volt eddig, ott a sikon,
A szegény ember bár mint izzadjon, sirjon,
Földönfutó katáng, terem kóró, dudva,
És még mi más egyéb, a jó Isten tudja.
Könyörülök isten, könyörülj meg rajtunk!

Erdeink pusztulnak, hegyek kopaszodnak:
Telik zsebje ezer, ezer gonoszoknak;
Telik bizony ezzel a nyomor, az inség:
Romba dőlnek falvak, nagy városok is még.
Könyörülök isten, könyörülj meg rajtunk!

Magyar sorainkat fogyasztja az éhség;
Koldus tarisznyában az egykori bőség;
A hideg kemencét nincs mivel megrakják;
A didergő testről a párnát lerántják.
Könyörülök isten, könyörülj meg rajtunk!

No de mindez még nem volna olyan nagy baj,
Idővel megszűnnék a sok kinos köny, jaj;
Valamelyik nyáron jöhet olyan áldás . . . !
Nem lehet fönn az ég mindörökké ádáz.
Könyörülök isten, könyörülj meg rajtunk!

Hajh! de magunkban a kárhozatos önzés,
Durva gőg, hizelgés galádság, fényűzés,
Istentelen rablás és sápadt irigység . . .
Tudná a jó isten, ezekhez mi más még.
Könyörülök isten, könyörülj már rajtunk!

Perecparti

Januárhó 1-én.

A mai nap forduló pontot jelez időszámításunkban; — a kéz, a toll, mely az „1879-et“ már önkénytelenül is odajegyzi a sorok alá, csak nehezen fogja megszokni az új számot; — 1879 most már a múlté, a történeté s a mai nappal az időnek egy új szaka virradt reánk.

Valjon nekünk is oly nehezűnkre fog-e esni, elszokni az ó-esztendőtől, mint a tollnak? — Alig hinnők!

A múlt évnek nem hiába páratlan volt a száma, — az volt a tartalma is!

Valóban példátlan események, a sorscsapások egész halmaza, láncolata fűződik az elmúlt év számához.

A rendestől annyira eltérő, kedvezőtlen időjárás következtében rettentő árvizek keletkeztek, melyek sok virágzó községek s egyebek között hazánk „második városát“, Szegedet csaknem végkép elpusztították.

A sors keze azonban nem állapodott meg annál. Minél inkább haladt az év előre, annál nagyobb aggályok ébredtek a gazdaság körében az évi termés sikerülte iránt.

S a következmények fájdalom megmutatták, hogy az aggályok alaposak voltak, sőt a termés még sokkal rosszabbá alakult, mint előre hitték. Az év elején azon reménnyel kecsgettünk magunkat, hogy jó esztendőnk lesz és sikerülend kiheverünk azon bajokat, s behegesztenünk azon sebeket, melyeken az idők viszontagságai s másrészt önhibáink következtében sinlődtünk.

Hiú remény!

Nemcsak, hogy fölöslegünk nem maradt, melylyel a múlt évek hiányait pótolhattuk volna, de még annyijok sem termett, mennyi rendes szükségleteink fedezésére elegendő lenne. A vagyonosabbak kénytelenek bérlőiknek ismételve igen jelentékeny engedményeket tenni s bérelkedésekbe beleegyezni, míg kivált a mai vidékünk szegény sorsu földnépe már ez ideig készletét is csaknem végleg felémésztette, úgy hogy már hetek előtt a szó szoros értelmében nem volt mit ennie.

Lapunkban a hivatalos kimutatások alapján közöltük a megyénkben uralkodó nagy inségre vonatkozó számadatokat, melyek annak mérveit szomorú világításba helyezik. A kirtelen beállott nagy nyomor következtében felette sokan megváltak öseiknek most már hietlen tüzhelyétől, búcsút vettek rokonaitól, barátaiktól, ismerőseiktől s ama földtől, mely őket eddigelé táplálta, hogy túl a tengeren idegen földön s idegen emberek közt keressék meg azt, a mit régi hazájok tőlök megtagadt, élelmet és megélhetést.

A nyomornak valóban nagyoknak kell lennie, hogy annyiakat tudott reábirni a kívándorlásra, melytől a mi népünk természeténél fogva sokkal inkább idegenkedik, mint bármely más ország népe.

Ezen rendkívüli állapotok magokra vonták a törvényhatóság élén állók s a bizottság figyelmét, mely csakhamar felismerte a veszélyt egész nagyságában. Szükségessé vált egy állandó inségi bizottság kiküldése, mely csakhamar megkezdte működését, oly fáradságos buzgalommal, és tevékenységgel, s körültekint-

téssel, hogy intézkedéseit a legszebb siker koronázta s a kormány e fölötti elismerését nyilvánította. Hogy a nyomor enyhítése érdekében szükséges intézkedések minél biztosabban célt érjenek, inségi kormánybiztosról is gondoskodott a kormány, kit a főispán ő méltósága személyében nevezett ki.

Városunk jótékonyági erőinek körében szintén megindult a közös célra irányzott mozgalom. A rendezett műkedvelői előadások sokkal szebb sikert eredményeztek, mint a minőt pl. gyűjtések által lehetett volna elérni.

Megindult továbbá az inségi népkönyha üdvös eszméjének megvalósítására irányult mozgalom, mely — miként ez a más helyen közzé kimutatásból látható — eddig is oly tért foglalt, hogy ma már tényleg megvan az alap, melyre az épületet bizton fektetni lehet.

Püspök ur ő méltóságának — ki a népkönyha érdekében a kezdeményezést megtette — egyéb érdemei is vannak, melyeket az által szerzett, hogy a megyéjebeli, szintén inséget szenvedő falusi lelkészek segélyezését kieszközölendő, sikeres lépéseket tett.

A múlt év történetéből tehát, bár ahhoz meggyékben szomorú emlékek fűződnek, mindazáltal azon vigasztaló tapasztalást meríthetjük, hogy a sorscsapások által lesújtott nem hiába hiába hallatja jajkiáltását s az éhező nem nyújtja ki kezét, mert van, ki a kiáltást meghallja s a nyomorban sinlődtőt segítse, ha mindjárt saját falatját feleznie kell is.

A veszély fölemelt minket s alkalmat nyújtott nekünk arra, hogy érezzük miszerint egymáshoz tartozunk s felebarátunkon segítenünk kell, nem kényszerítve, nem parancsszó folytán, hanem önkényt és szívből.

Bár tehát a múlt évben gyökerező veszély teljesen elhárítva nincs is, mégis igen sok történt arra nézve, hogy annak teljes elhárulását alaposan reményleni lehessen.

E reménnyel lépünk át az új évbe s adja az ég, hogy ne csalatkozzunk benne. A múlt évből pedig azon tanúságot meríthetjük, hogy a veszély elhárítására igyekezzünk a jövőre nézve praeventív óvintézkedéseket is tenni, melyeknek módozatait és mibenlétét lapunkban már több ízben jeleztük.

Eperjesi Széchenyi-kör.

A Széchenyi-kör rendes évi közgyűlése múlt decemberho 28-án tartatott meg számos tag részvételével; ezen alkalommal jelentést tett az elnök a kör külső működésének eredményeiről az ntolsó közgyűlés óta; megállapított a kör jövő évi költségeloirányzata; a számvizsgáló bizottság tagjaiul Berthóty Kornel, Villecz Kamill, Radvány Kálmán és dr. Mosászky Titus választottak meg, s végleges betöltést nyertek, — legnagyobb részt az igazgató választmány által történt helyettesítés megerősítésével, — az időközben üresedésbe jött tisztségek; és pedig megválasztottak: a zene- és képzőművészeti szakválasztmány elnökeül: Dr. Mosászky Gyózó; a magyar irodalmi szakválasztmány tagjaiul Kolosy Miklós; a zene- és képzőművészeti szakválasztmány tagjaiul Hirschmann Ferenc és Janowitz Adolf, jegyzőjeül Kálóczy József, a színészeti szakválasztmány tagjaiul Szmoligovics Szilárd és jegyzőjeül Teörös József, mindannyian egyhangulag.

Jövő csütörtökön, vagyis f. é. januárhó 8-án a zene- és képzőművészeti szakválasztmány a kör helyiségeiben házi zeneestélyt rendez, melynek

műsora a körben szokásos módon közzétetik. Hozzátehetjük még, hogy a zeneestély programja kiválóan érdekes lesz.

Különfélék.

Az inségi konyha létesítésére vonatkozó előintézkedések befejeztetvén, most már a segélyzendők összeírását fogantatja a városi kapitányi hivatal, s meg vagyunk bízva köztudomásra hozni: *hogy a konyha működése f. hó 5-én tényleg megnyílik a városi kórház e nemű tágas helyiségében, hol az eledel kiosztása, az erre jogosultaknak, naponként déli 12 órakor történend.* — Ezekután időre készséggel közöljük a nagylelkűen följánlott kegyadományokat:

I. Pletényi Endre gyűjtő ivén: Dr. Tóth Miklós eperjesi püspök 500 frt. — a gyűjtő 10 db. arany, Vilecz Kamil aláírva 35, eddig fizette 20 frt, Dr. Mihalits prépost kanonok 10 frt, Berzevicsy Tivadar és neje aláírva 20 fr, a helyi cs. kir. katonai tisztikar 23. fr, Gr. Csáky Albin főispán aláírva 1500 compr. levasadag, Dr. Schuster Konst. kassai püspök aláírva 20 frt, Péchy Zsigmond alispán 25 frt, Kotradov Mihály kanonok aláírva 30, eddig fizette 10 frt, Sebes Ferenc 5 frt, Szigárovits János 3 frt, Telekessy János 1 frt, Simko Erzsébet és Mária 3 frt, Roncsinszky Róbert 2 frt, Stanczel B. és Antonia 5 frt, Kazinczy M. 5 frt, Ghillány család 100 frt, Ghillány Erzsébet és György 20 frt, Péchy Lucian, kir. tisztelet elnök 30 frt, özv. Kertész József 1 frt.

2. A gk. plébánia ivén: Rojkovits István kanonok 5 frt, Petrassovics Miklós 1 frt, Kovaliczky Kornél 1 frt, N. N. 40 kr, Tóth Elek 1 frt, Kovaliczky Mihály 2 frt, Petrik István 2 frt, Zubriczky Th. 2 frt, Gyagyovszky N. 40 kr, Kovaliczky Sándor 1 frt, N. N. 40 kr!

3. Lillia B. D. ivén: a gyűjtő 3 frt, Sztempák kanonok 5 frt, Rzenticzky J. 5 frt, Horovics Áron 5 frt, Kádas Kálmán 5 frt, Kresztianko András 2 frt, Kiszely Márton 4 frt, Rödler Ágost 10 frt, Oravecz András 2 frt, Herskovics M. 1 frt, Müller S. 3 frt, Sítányi János 3 frt, Prahár J. 2 frt, Isépy Gyula 2 frt.

4. Kösch F. ivén: St. F. 2 frt, Nyék M. 3 frt, Dessewffy Clementin 5 frt, Binder Károly havonkint 1 frt, Honner József 3 frt, Csatóy Ágost 4 frt, a gyűjtő 5 frt, Szent-Andrássy Lajos 50 frt, Pulszky Teréz 10 frt, Sztelho János főesperes 3 frt, Dr. Mosánszky Titus 5 frt, Ujházy Teréz 15 frt, Kohányi Laura 1 frt.

5. Rosenberg S. ivén: özv. Adler Leóné 1 frt, Silberberg Henrik 1 frt, Svarcz Regin 2 frt, a gyűjtő 3 frt, Rosenberg Mór sen. 1 frt, Weisel Vilmos 1 frt, Benczúr József aláírva 15 frt és havonkint 5 frt, Rosenberg Herman 10 frt.

6. A központi pénztárba adakoztak: Dr. Parcher Felix 5 frt, Gallotsik Vilmos 10 frt, Schmidt Gyula 10 frt, Tomka Ágost 10 frt, Fontana János 10 frt, Meliorisz Gergely 10 frt, Vilecz Jób 10 frt,

Asbóth Emma 2 frt, Holländer Leó január havi részlet 15 frt.

A helyi szegények temetkezési kath. egyete, mely épen két év óta működik, s mely a lefolyt évben 42 elhunyt tagjának megadta a megfelelő tisztességes eltemetést, következő eredményekkel lép át az új évbé: van 9 alapító-, 24 partoló-, 1072 rendes- és előfizető tagja; mult év alatt viselt kiadásai tesznek 555 frt 84 krt, melynek levonása után tényleges pénztári készlete 1296 frt 5 krtól áll. Az egyet szép virágzásnak indult ezen körülményei közt, a kezelő bizottság zárhatózatában aként intézkedett: hogy a fenti pénzkészletből 1000 frt mostantól kezdve mint alapítói kezeltessék, mely toke időleges gyarapodás mellett mihamar az egyet második célját, az elhunyt tagok árváinak segélyezését fogja előmozdítani.

Zene. Hazslinszky Ágost, a budapesti orsz. m. k. zeneakademia végzett növendéke jövő hó, azaz február 14-én és 28-án részben jótékony célokra (a Széchenyi kör és a sárosmegyei inségek javára) hangversenyeket rendezend több derék műkedvelő közreműködésével. Előadásra több érdekes kiváló zene-compositio kerül, u. m. Beethoven hegedű hangversenye, Don Juan ábrándja stb.

Ismét egy indigena! Hohenlohe Oehringen hercegőrökös megvette az eredetileg báró Palochay most Salamon-fele Landok és Javorina nadjalmakat félmillió forintot. Bárha az ilyen urak legalább egy-egy iparágat honosítanak meg, egy-egy gyárat emelnének szerzett birtokaikon ha itt nem is laknak már vagy legalább magok tisztjei által kezeltetnék s ne adnák bérbe jószágait. Egyébiránt mondják, hogy ezen herceg leginkább a zergevadászat kedvéért vette volna meg a terjedelmes erdőkkel borított bérce birtokot.

Sajnálatos eset. Szerdán egy fiatal, az itteni vasutnál alkalmazott, igen dicsért lakost temettek el, ki a kórház emelete ablakából ideglázás paroxizmusban az utca kövezetére kiugrott volt. Halljuk hogy az elszerecséltenedettnek sógora szoros vizsgálatot készült követelni, ki mulasztásának következménye lett legyen ezen szomorú esemény? Milyenek előfordulni egy közintézetben nem szabad. Valószínűen az örízet elégtelensége engedte a kiugrás lehetőségét — már akár ez okozta a halált akár nem — de az olyan szobák ablakai, hol ily betegek helyeztetnek el, rácsokkal szoktak ellátni. (Beküldetett).

A sárosmegyei gazdasági egyet 1880 évi január hó 14-ik napján délutáni 3 órakor a megyeháza kis termében évi rendes közgyűlést tartja meg. Tanácskozástárgyai a következők: 1. Elnöki jelentés, 2. Pénztárnok jelentése, 3. Tagok névsorának felolvasása és megállapítása, 4. Megyebeli inségeknek gazdasági munkák nyújtása általi fellegelése, 5. Tavaszi vetőmag és burgonya kérelmezése a magas kereskedelmi ministeriumtól, 6. Kulturmérnökök kiküldetése iránti kérvény, 7. Az „Eperjesi Lapok“ egyleti közlönyül kimondatása

iránt, 8. Adria biztosító társaság kimutatása az 1879 évi biztosításokról, 9. Netán jelentkező új tagoknak felvétele, 10. Küllön indítványok tárgyalása, 11. A kassai posta-igazgatósághoz intézendő kérvény az egyleti levelezések postadíjának szabályozása iránt.

Uj postahivatalok. 1880. évi január hó 1-én Sárosmegye Szinnye községében, uj postahivatal lépett életbe, mely összeköttetését az Eperjes és Siroka közt közlekedő küldöncokcsijárat által nyrendi. Forgalmi kerületét: Andrásvágás, Deléte, Jernye, Kajatha; Lászka, Lusánka, Mohnya, Szent-Kereszt, Szinnye és Szinnye-Ujfalú, községek képezendik.

Törvénykönyv emberbőről. Londonban régiségek árverésén ritka specialitás fordult elő. Egy törvénykönyv, emberbőrbe kötve. Ez alkalomból egy londoni lap következő elmeftuttatást ereszt meg: „Ha az emberbőrbe fogunk kötni könyveket, ez lesz a furcsa világ. Milyen jól fogják magukat kivenni egy kacér nő öltöző asztalán szerencsétlen imádója fejbőrébe kötve azok a versek, melyekbe fájdalomt öntötte. A régi tudós világ disznó és számbőrre irt s ezeket kötétték a legnemesebb gondolatokat. Most már más világ lesz, az emberi tudomány emberi bőrben marad fenn.

Uj színű bélyegjegyek léptek a folyó évi januárhoz 1-től kezdve életbe. A magyar korona területén 1868. évi aug. hó 1-ső napjától kezdve forgalomba levő, zöld alapszinnel ellátott magyar bélyegjegyek helyett 1880. évi januárhoz 1-ső napjától kezdve más színű alapszinnel ellátott, de különben változatlan alaku jegyek fognak forgalomban hozatni, megjegyeztetvén, hogy a forintos categoriájú jegyek alapszine rózsaszínű, a krajcárosoké pedig sötétbarna lesz. Az eddig használatban volt bélyegjegyek 1880. január 31-ével fognak használaton kívül helyezett bélyegjegyeknek 1880. évi január 31-ike utáni használata törvényes bélyeg-kötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek fog tekintetni s az illetéki törvény szerint ezzel egybekötött hátrányos következményeket fogja maga után vonni. A forgalmon kívül helyezett el nem használt bélyegjegyeknek, a törvényes határozmányok megtartása mellett, a bélyegraktáraknál és kir. adóhivataloknál ingyen leendő kicserélése 1880. évi február hó 1-től ugyanazon év april hó 30-ig terjedő határidő tüzetik ki, után a forgalomból kivont bélyegjegyek sem kicseréltetni, sem megtérítetni nem fognak. Ipari és kereskedelmi könyvek, nemkülönbön oly váltó-ürlapok, számlák stb. melyekre még az eddigi bélyegjegyek 1880. évi jan. 31-ike előtt eszközölt szabályszerű hivatalos felülbejegyzés által alkalmaztattak, ezen időponton tul is akadálytalanul vétethetnek használatba.

Mégis csak jó a dohány, Algirban nem rég egy fiatal leány szengőz által megfuladt. Mindenki halottnak hitte s teljesen lehetetlen volt a lélegzést ismét előidézni nála. Az orvos végre azon gondolatra jutott, hogy pipafüstöt bocsát a leány torkába s ime! a leány feléledt tőle. A füst nem-

TÁRCA.

Reklam- és hirdetésekéről.

Irta és az Eperjesi Széchenyi-kör 1879. évi decemb. 15-én felolvasta **Kyss Géza.**

Minél tovább haladunk a korban és felvilágosodottságban, minél nagyobbra növekszik napról napra az ezerkaru ipar termékeinek ma már meg sem határozható száma; — minél szélesebb tért hódít a mindenre kiterjedkedő, soha sem szünetelő teremtő elme a szellemi és anyagi termelés országában: annyival inkább hasonlít a világ egy óriási kaleidoscophoz az újabb meg újabb szüvegyületek és képletek millióidjaival.

Nekünk, a mai nemzedéknek kiválóan az jutott osztályrészül, hogy nagyszerű átalakulásoknak legyünk szemtanui. Rendkívüli természeti tümenyek mellett, messze kiható társadalmi mozgalmakat látunk megindulni, melyek — habár már eddigé is hatalmas rázkódtatásokat idéztek elő — mindazáltal az ideiglenesség félreismerhetlen jellegét viselik magukon s legnagyobb részben csak kiinduló pontjait képezik további eseményeknek és átalakulásoknak.

S mintha mindenki — erkölcsi személyek épen úgy mint fizikaiak — ösztönszerűleg át volna hatva ennek valóságától! — Az ember hatalmába ejtette a gőzerőt s a villanyos szikrát — s azóta minden cselekményét ezek jellemzik. Lázás sietség tapasztalható minden téren, mintha az egész nagy összesség törekvése oda lenne irányozva, hogy minél hamarabb teljesüljön a megállapodottabb viszonyok elérése iránt általánosan táplált óhaj. Egyik nagy háborút a másik követi, a találmányok és felfedezések, a szellemi és merészebbnél merészebb anyagi vállalatok egymást érik, általában az események csillogó ködképek gyanánt szakadatlan, véget nem érő láncolatban vonulnak el káprázó szemünk előtt. — Ily körülmények között igen természetes, hogy a benyomások kölcsönösen gyengítik, sőt megsemmisítik egymást; s a mi ma általános feltűnést keltett és sensatiót okozott, az holnap már senkit sem érdekel, holnapután pedig el van felejtve, mivel a közfgyel-

met időközben már újabb tárgyak s események vették igénybe.

Az egyes tárgyak elvesznek a nagy halmazban — s az események mulékonyságával lépést tartva, nagy embereink is majdnem sorra lejárják magukat.

A mai kor szülte Wagner Richárdot, a jövő zenéjének megalapítóját, kinek drámái dalművei nem dallamok, nem egyedek, hanem valamennyi rendelkezésre álló tényező összműködése által hatnak; — az alig megkezdett dallam a chórusba vész s az örökösön váltakozó hangnemek csak azért látszanak megkezdve lenni, hogy átmenetet képezzenek egy újabbnak megkezdésére. — Ez tükre a mai világnak s ha Wieland ismert szavát megfordítjuk majd mindenről elmondhatjuk, hogy az egyes fákát csupa nagy erdőségek miatt nem lehet látni.

Ily korban felette nehéz mesterséges segédeszközök igénybevétele nélkül hatni s csak múló figyelmet és érdeket is ébreszteni valamely személy, eszme, vállalat vagy tárgy iránt. — Az emberi leleményességnek ez irányban tágtere nyílik a kifejlésre és pedig annál tágabb, minél határozottabb a törekvés: épen az emberi nemmel veleszületett gyengéket használni fel a propaganda emeltyűinek támpontjai gyanánt.

Hűség, kíváncsiság; a varázs mely a rejtélyesség fátolyával takart dolgok sajátossága; — a vonzerő, melyet minden, a mi szokatlan és rendkívüli, az emberek legnagyobb részére gyakorol; továbbá a valószínűség csábos ruhájába öltöztetett illúzió iránti, csaknem ellenállhatatlan előszeretet — mindmegannyi kifogyhatatlan aranybánya azokra nézve, kik ezeket ki tudják zsákmányolni. S az erre irányult tevékenység, — a propoganda érdekében igénybe vett összes módok és eszközök; minden cselekmény és tárgy, melynek a fennebbiekben megjelölt tendencia szolgál alapul: azon fogalom keretében tartozik, mely a reklam collectiv elnevezése alatt általánosan ismeretes.

Azt mondja a bölcs rabbi Ben Akiba: Nincs olyan, a mi már azelőtt ne létezett volna! — Ez áll a reklámról is. Lényegileg, bár más alakban s nem mai elnevezése alatt ismerték s alkalmazták azt a régiek is, sőt eredete egyenesen az olym-

pusi istenek korára vezethető vissza, a mikor már szintén érvényesíteni tudta magát. — A halhatatlanok tanácsában Fama volt képviselője és pártfogója, kit a görögök — lényének rejtélyes volta, a hírek terjesztésében tanúsított bámulatos ügyessége s rendkívüli csacsakasága miatt tisztelték istennő gyanánt; oly tulajdonok, melyeket mai napság nektár helyett egy csésze kávéval szoktak megjutalmazni.

A római költők már többet is tudtak elmondani az érdekes istenasszonyról. — Ovidnak pl. sikerült megtudnia, hogy Fama asszony egy ég, föld és tenger között lebegő palotában székelt, mely minden hangot kétszeresen adott vissza, mivel egészen csengő ércből volt előállítva. Ovide azt is elárulá, hogy ezen istennő nagyon szerette összekeverni a valót a valótlansággal s hogy eleintén egészen kicsi volt, de föllentései által folyvást növekedett. Virgilius ezeken kívül bámulta Fama asszony fáradhatatlan fürkészvágát s éberségét s pótlólág azt is állította, hogy ez számtalan őrszem, fül és az ügyesen pergő nyelvek egész légiója felett rendelkezik. — E szerint két-égtelen, hogy Fama asszony kiválóan volt képesítve azon szerep vitelére, melyet jelenleg a „Neue Freie Presse“-k az Augesburger Allgemeinen, Oesterreichische Beobachtere, Timesek stb. oly művészileg játszanak; s a történet bizonyosságát adja annak, hogy Fama abbeli hivatásnak becsülettel megfelelt. Hallgatással mellőzzük azon szereplését, mely nevét a mythológiai chronique scandaleuse-ben tette emlékeztessé s csak azon tényt kívánjuk constatálni, hogy hivatásszerű tevékenysége az ókor történetében számos nyomó hagyott hátra. — Callista szigetéről a K. e. VII. században a népesség Fama biztatásai következtében Afrikába vándorolt ki, hol Cyrénét alapította, mely csakhamar híressé lett kereskedése, földmívelése és nemes fajú loviról; a fényűzés ott annyira növekedett, hogy a régiek nem győznek eleget beszélni kertjeinek édes illatáról, a rózsaszesz- és egyéb érzécsiklandoztató dolgokról.

Hogy e hírek nagyban hozzá járultak Cyrene felvirágoztatására, azt kétségsbe vonni nem lehet.

(Folytatása következik.)

csak a ingerlő lélegzés már em hogy jó

Az ismeret annak l — Csa utmutat városól tostitó t tájkozód hogyha e ládja ér nélkülöz társaság tonságot évi mérli hogy a bitatiant barangol az embe világozit mert az sére is mielött s ággal s világozit tétot tá felcsereh Volt alk ki az an ki nagy társaság rült jogó által. — sonló hel nyugtató áldozatok tött bizt — Egy nagy tri ősszegre, nos figyel vannak nézi abba nak majd tot tevő ingatlano alapokon játsszik, könnyen pedig az is fenálló get sem tett óriás igen cse arra gond folyóvá mellett l tudja az azért hoz ges az melyik tá Ne tástól vis nőzni kív hogy nem jakra néz 37 éves len bizal gyar álta tudvalevő lárdbb szóló biz 78 krt fi

Ez Sm mendigfeit weil wir die Einleit dig machte Agritultum mütterlich Interessen Und Zweifel, d anders ver Die standes d nachläßigt unierem f Bedeutung Wät fähigen Zu legten Sof stand zur Alldruck a Röm niffe rühm jährlich nie zugeführt

csak a torkon ment át, hanem az orrlyukakra is ingerlő hatást gyakorolt, s ez által előidézte a lélegzést. A sokat rágalmozott dohánnyüst tehát már emberéletet is mentett meg, s nem lehetetlen, hogy jövőben kitünő gyógyszernek fogják tartani.

Közgazdaság.

Tanács tisztviselő társainkhoz.

Az életbiztosítási eszme üdvös volta annyira ismeretes már minden művel családapá előtt, hogy annak lényegét itt fejtegetni feleslegesnek tartjuk. — Csak is a kivétel módjára óhajtok egy kis utmutatást adni, mely annál fontosabb, mert a fővárostól távol székelő tisztviselő, a különféle biztosított társaságok megbízhatóságára nézve kellő tájékozással nem bír. — Már pedig a földoloz az, hogyha egy családapa eltökéli magát szeretett családjá érdekében életbiztosítást kötni és nehezen nélkülözött filléreit e célra megtakarítani, ezt oly társaság pénztárába fizesse, melynél feltétlen biztonságot talál: mely pénzeit itt kezeli, és melynek évi mérlegeiből meggyőződést szerezhet magának, hogy a családja részére fentartott betételek csorbítatlanul őriztetnek. Külföldi társaságok ügynökei barangolják be az országot. Biztatják, buzdítják az embert a biztosításra. Az ily magyarázatok, felvilágosítások hasznát nem lehet tagadásba venni, mert az életbiztosítás szép eszméjének terjesztésére is vezetnek. De gondolja meg mindenki jól, mielőtt kötelezettséget vállal magára, mily társasággal szemben teszi azt. Fogadjja szívesen a felvilágosítást, de biztosítson ott, hol teljes biztonságot talál. — A bizonyos jót a bizonytalan felcserélni veszedelmes kísérlet marad mindig. — Volt alkalmunk egy tisztviselő társunkkal beszélni, ki az angol „Gresham”-nél kötött biztosítást, és ki nagyon megrémült a hosszabb idő óta ezen társaság ellen az összes Europai sajtóban felmerült jogosult — mert meg nem cáfolt — panaszok által. — Ovakodjék tehát mindenki, nehogy hasonló helyzetbe jusson; mert azon kedves és megnyugtató öntudat, melyet mint családapa nagy áldozatok árán vásárolt meg magának, a megkötött biztosítás által könnyen megmértehetik. — Egy másik barátunk már régebben van egy nagy triestzi társaságnál, még pedig nevezetes ösztöngy, biztosítva. — Az évi mérlegeket folytonos figyelemmel kíséri és habár nevezetes összegek vannak a mérlegben kimutatva mégis aggódva nézi abban azon az összes biztosítottak vagyonának majdnem fele részét képező több millió forintot tevő tételt, mely olaszországi földbirtok és ingatlanokból áll. Az életbiztosítás matematikai alapokon nyugszik, a kamatozás itt nagy szerepet játszik, és ha ez nem rendes arányban folyik, könnyen beállhatnak pótolhatatlan hiányok. Már pedig az igen gyakran bekövetkező és a jelenleg is fenálló rossz gazdasági viszonyok mellett kétséget sem szenved, hogy azon helytelenül befektetett oriai tőkék vagy semmi, vagy pedig csak igen csekély kamatozást hoznak. — Hátha még arra gondolunk, hogy ezen tőkék majd egyszer folyóvá is kellend tenni! Vajjon mily veszteség mellett lesz lehetséges azokat értékesíteni? Ki tudja azt megmondani? Mindezen példákat csak azért hozzuk fel, hogy beigazoljuk, mily szükséges az elővigyázat annak elhatározásánál, hogy melyik társaságnál biztosítsunk.

Ne rémkép legyen ez intézés, mert a biztosítástól visszariadni senkinek sem szabad. — Ösztöngy kívánjuk mi erre tisztviselő társainkat, és hogy némileg tájékozva legyenek a fizetendő díjakra nézve, elmondhatjuk, hogy e sorok írója, ki 37 éves korában kötött a legjobb hitelű és feltétlen bizalmat érdemlő hazafias szellemű első magyar általános biztosító társaságnál, kinek vagyona tudvalegőleg és az ország szemelattára a legszilárdabb értékekben van elhelyezve — 1000 frtról szóló biztosítást halálesetre, negyedévenként 7 frt 78 krt fizet be.

Eperies, den 2. Jänner.

Zimmer und immer sprechen wir von der Nothwendigkeit, unsere Industrie zu heben und zu fördern, weil wir die bittere Erfahrung gemacht haben, daß die Einseitigkeit, welcher wir uns bisher dadurch schuldig machten, daß wir unser Augenmerk stets nur der Agrikultur zuwandten, die Industrie hingegen stiefmütterlich behandelten, — unsere volkwirtschaftlichen Interessen arg geschädigt hat.

Und es unterliegt gwiß nicht dem geringsten Zweifel, daß sich die Sache in der That so und nicht anders verhält.

Die Industrie, dieser großartige Hebel des Wohlstandes der Nationen ist thatsächlich unser arg vernachlässigtes Stiefkind, dessen Vorzüge wir — zu unserem schweren Schaden — erst jetzt in ihrer vollen Bedeutung zu erkennen beginnen.

Wären wir im Besitze einer starken, konkurrenzfähigen Industrie, so hätten auch die Missethater der letzten Jahre sicherlich keinen so außerordentlichen Nothstand zur Folge gehabt, welcher gegenwärtig wie ein Alpdruck auf den Pulsadern der Nation lastet.

Könnten wir uns entwickelter Industrie-Verhältnisse rühmen, welche Summen würden da dem Lande jährlich nicht nur erhalten, sondern auch von Auswärts zugeführt werden.

Aut authentischen Daten, wird nach Ungarn im Jahre durchschnittlich eine solche Masse ausländischer Industrie-Produkte importirt, welche dem Werth von nicht weniger, als 400 Millionen Gulden repräsentiren, während sich der Transito-Verkehr nach dem Orient auf 160 Millionen Gulden beläuft!

Um wie viel günstiger müßten sich unsere Zustände gestalten, gelänge es uns diese Geldsummen, wenn wir vorläufig auch nur theilweise unserem schwergeprüften, verarmten Lande zu erhalten!

Wir müssen daher Alles aufbieten um unsere Industrie zu heben und fördern.

Daß in dieser Hinsicht neuerlich einige erfreuliche Schritte zu verzeichnen sind, die gewiß nicht ohne wohlthätige Folgen bleiben dürften, ist nicht zu bestreiten. Wir wollen hier nur der so gelungenen Stuhlweihensburger Ausstellung und jener Bewegung gedenken, welche im Interesse der heimischen Industrie über Initiative des Grafen Eugen Bichy jüngst erfolgte.

Alles dies kann aber natürlich bloß als Anfang angesehen werden; und stehen noch große Aufgaben vor uns, welche theils von der Regierung und Legislative, theils aber auf sozialem Wege gelöst werden müssen.

In erster Reihe erscheint in dieser Beziehung die gründliche und untern Verhältnissen entsprechende Revision unseres verfehlten Gewerbe-Gesetzes als eine nunmehr unaufschiebbare Nothwendigkeit.

Das konsumirende Publikum muß für die heimische Industrie gewonnen werden, was aber natürlich nur derart zu erreichen ist, wenn diese die Konkurrenz mit den ausländischen Artikeln auszuhalten im Stande sein wird.

Solange jedoch unsere Industriellen und Gewerbetreibenden eigentlich mehr Dilettanten als Fachleute sind, kann der Zweck nur sehr schwer und unvollkommen, oder vielmehr überhaupt gar nicht erreicht werden.

Bei der Revision des Gesetzes wäre daher das Hauptgewicht auf die fachliche Ausbildung der Gewerbetreibenden zu legen, wofür die Einführung von Fach-Prüfungen für Diejenigen, die ein Gewerbe selbstständig zu betreiben genommen sind, unbedingt geboten ist. Es ist erfreulich, daß diese Ansicht auch im Kongresse der Gewerbetreibenden und Industriellen prädominante und wahrscheinlich auch maßgebenden Orts zur Geltung gelangen dürfte.

Aber noch mehr, als auf dem Gebiete der Gesetzgebung, ist auf sozialem Wege zu leisten.

Vor Allem muß im Publikum das Interesse für heimische Industrie erweckt und genährt, die Vorliebe für ausländische Produkte hingegen, wie nicht minder die Geringschätzung der heimischen Erzeugnisse gebrochen werden.

Es ist gewiß traurig zu sehen, daß Leute, denen sonst die bessere Einsicht nicht abgeht und die nebenbei auch gute Patrioten sind, dem heimischen ein gewisses Vorurtheil entgegen bringen, und daselbe offen zur Schau tragen, ohne sich persönlich von der Sachlage überzeugen zu haben, wodurch sie der Sache nicht nur in ihrer Person Schaden zufügen, sondern auch noch Andern, denen es am selbstständigen Urtheil fehlt, mit schlechtem Beispiele vorangehen.

Und dies geschieht leider nur zu oft!

Unter solchen Umständen prosperirt und blüht bei uns namentlich das Hausirerthum und das Unwesen der Voyagieurschaft.

Reisende aus aller Herren Länder überziehen das Land, indem sie zum Schaden der heimischen Industrie und der hiesigen, steuerzahlenden soliden Geschäftswelt auswärtigen Produkten oft auf unerhörte Weise Propaganda machen.

Und das Traurigste dabei ist, daß sich unsere guten Leute von den durch die Reisenden gebotenen — meist bloß scheinbaren — Vortheilen bestimmen lassen, ihr Geld dem heimischen Verkehre zu entziehen und andererseits dem so überhandgenommenen Unwesen Vorschub zu leisten.

Hiedurch werden die hiesigen soliden Geschäftsleute nicht nur diskreditirt, sondern auch mittelbar materiell geschädigt. Doch all diese bösen Folgen werden von uns leichtsinnigerweise gänzlich unberücksichtigt gelassen; — dann wundern man sich, wenn wir durchaus nicht vorwärts kommen können! Mit einfachen Klagen einerseits und vornehmem Achselzucken ist gewiß nicht gethan!

Die zweckmäßigen Reformen, welche auf dem Gebiete der Gesetzgebung in Aussicht genommen werden, sind gewiß ein Erforderniß der Zeit; wie zweckmäßig und opportun dieselben aber auch sein werden, so unterliegt es doch keinerlei Zweifel, daß selbst die besten Einrichtungen und Verfügungen nur in dem Falle zum Ziel führen werden, wenn es auch das Publikum seinerseits nicht unterläßt, im Gemeininteresse mitzuwirken und die Intentionen und Maßregeln der Regierung kräftig zu fördern.

Wird uns im Allgemeinen und Großen am ernststen Willen nicht fehlen, um Dies zu thun, so kann mit Sicherheit auf den besten Erfolg gerechnet werden, welcher ja für uns Alle, für das Land und die Nation sozusagen eine Lebensfrage ist.

Das ungarische Wuchergesetz.

Im Ministerium tagte seit Wochen eine Enquête in der Wuchergesetzfrage. Nachdem die allgemeinen Gesichtspunkte, welche bei dieser Frage in unserem Vaterlande eingenommen werden sollten, in der Enquête eines Näheren erörtert wurden, wurde die Ausarbeitung eines Gesetzentwurfes beschloffen, welcher den weiteren Be-

rathungen als Grundlage zu dienen hätte. Man erweist wol der Sache einen wesentlichen Dienst, wenn man diesen Gesetzentwurf, welcher in den neuerdings begonnenen Verathungen nunmehr in Verhandlung genommen wurde, vollinhaltlich mittheilt.

Gesetzentwurf betreffend den Wucher und die Regelung der Kreditgeschäfte.

I. Abschnitt. Das Vergehen des Wuchers.

§. 1. Wer eines Andern bedrängte Lage, Leichtsinns, Gemüthsaufrührung, Verstandeschwäche oder Unersahrenheit ausbeutend, unter Bedingungen Kredit gewährt oder hinsichtlich eines früher gewährten Kredits eine Fristverlängerung zugesteht, welche durch die Maßlosigkeit der ihm zugefallenen Vermögensvortheile das wirtschaftliche Verderben des Kreditnehmers oder des Bürgen herbeizuführen oder zu befördern geeignet sind: begehrt das Verbrechen des Wuchers und wird mit Gefängniß bis zu sechs Monaten oder an Geld von 190 bis zu 2000 fl. bestraft.

§. 2. Bei wiederholter Verurtheilung oder wenn der Kreditgeber Geschäfte dieser Art gewerbsmäßig betreibt kann Gefängniß bis zu zwei Jahren verhängt werden, zu dem auch Geldstrafe bis zu 4000 fl. als Nebenstrafe zu erkennen ist. Ueberdies kann der Verurtheilte, wenn er Ausländer ist, aus dem ungarischen Staatsgebiete, wenn er aber Inländer, und in der Gemeinde, in welcher das Vergehen des Wuchers begangen worden, nicht zuständig ist, aus derselben ausgewiesen werden.

§. 3. Dieselbe Strafe soll gegen Denjenigen verhängt werden, welcher Forderungen erwirbt und entweder auf einen Andern überträgt oder im eigenen Namen geltend macht oder eintreibt, von denen er weiß, daß sie auf die vorstehend angegebene Art nach Beginn der Wirksamkeit des gegenwärtigen Gesetzes entstanden sind.

§. 3. Wenn der Strafrichter den Kreditgeber wegen Vergehens des Wuchers verurtheilt, hat er zugleich das Wuchergeschäft als nichtig zu erklären, und zwar mit der Rechtswirkung, daß aus dem nichtig erklärten Geschäfte sowohl dem Kreditgeber als dem Kreditnehmer nur die vom Richter festgestellten Rechte erhalten bleiben.

§. 5. Die Rechte aus dem nichtig erklärten Geschäfte sind nach folgenden Regeln festzustellen: Der Kreditgeber kann den thatsächlich kreditirten Werth und die diesem entsprechenden 5%igen Zinsen zurückfordern und insofern er hinsichtlich dieser Forderungen noch nicht befriedigt wäre, kann er die bereits bestehende, ihm gebührende Deckung behalten; insbesondere ist die Gültigkeit des für die ursprüngliche Forderung ihm zustehenden Pfandrechts aufrechtzuhalten, auch wenn es grundbücherlich eingetragen ist.

§. 6. Vieten die Ergebnisse der Strafuntersuchung keine genügende Grundlage zur Feststellung der aus dem nichtig erklärten Geschäfte aufrechtzuhaltenen Rechte, so verweist der Strafrichter die Parteien unter Aufrechthaltung der bestehenden Deckungen auf den Zivilrechtsweg.

§. 7. Im Falle der Verweisung auf den Zivilrechtsweg, sowie auch dann, wenn der Kreditnehmer, nicht zufrieden mit der vom Strafrichter ihm zuerkannnten Entschädigungssumme, den Zivilrechtsweg betritt, hat der Zivilrichter hinsichtlich der Rechte aus dem nichtig erklärten Geschäfte nach den im §. 5 bezeichneten Grundfällen zu entscheiden. In solchen Fällen ist für beide Theile dasjenige Zivilgericht zuständig, welches seinen Sitz am Orte des erkennenden Strafrichters hat und in Streitfachen dieser Art die Gerichtsbarkeit ausübt; angenommen werden nur die in Bagatellfachen urtheilenden Gerichte, an deren Stelle diesbezüglich die zuständigen königlichen Bezirksgerichte treten.

§. 8. Der Strafrichter hat die Strafuntersuchung auf die Anzeige des Verletzten auch in dem Falle durchzuführen, wenn der Staatsanwalt die öffentliche Klage nicht erhoben hat.

§. 9. Wenn die Einleitung der Strafuntersuchung aus dem Grunde unterbleibt, oder die Einstellung derselben nicht darum erfolgt, weil in der Handlung das Vergehen des Wuchers nicht enthalten ist, oder weil zureichende Beweise nicht vorliegen, so hat über Beschwerde des Verletzten der Zivilrichter über die Gültigkeit des Geschäftes zu entscheiden, und wenn das Vorhandensein der im §. 1 bezeichneten Bedingungen erwiesen ist, die Nichtigkeit des Geschäftes auszusprechen und die Rechte aus demselben nach den im §. 5 bezeichneten Regeln festzustellen. Die in Bagatellfachen urtheilenden Gerichte werden auch in diesem Falle von den königlichen Bezirksgerichten vertreten.

§. 10. Auf Gesuchen des Strafrichters hat der Zivilrichter allsogleich mit dem Verfahren behufs Geltendmachung oder Eintreibung der den Gegenstand der Strafuntersuchung bildenden Forderung innezuhalten und wenn die Streitfache sich vor den höheren Instanzen befindet, alsogleich einen Bericht wegen Zurücksendung der Prozessakten zu machen und die gesammelten Prozessakten dem erlauchenden Richter zu übermitteln.

§. 11. Im Falle des §. 10 hat das dort bezeichnete Zivilgericht auch darüber zu entscheiden, ob mit der Eintreibung der Forderung ganz innezuhalten oder ob bloß die Execution bis zur Sicherstellung zu bewilligen sei.

§. 12. Bei Entscheidungen, welche der Zivilrichter nach den §§. 7, 9 und 10 zu fällen hat, ist derselbe an gesetzliche Beweisregeln nicht gebunden, sondern hat nach seiner auf Grund der gewissenhaften Prüfung und Erwägung der vorgebrachten Beweismittel gewonnenen freien Ueberzeugung zu entscheiden.

§. 13. Die Bestimmungen dieses Abschnittes fin-

den keine Anwendung auf Forderungen, welche aus gegenseitigen Handelsgeschäften protokollierter Kaufleute entstehen.

§. 14. Im Falle des §. 9 ist auch das Verfahren vor dem Zivilrichter stempelfrei.

II. Abschnitt. Verbotene Sicherstellungsart bei Kreditgewährungen.

§. 15. Wer ein unter Verpfändung der Ehre, auf Ehrenwort oder unter ähnlichen Ausdrücken versichertes und bezeugtes, urkundlich festgestelltes Versprechen annimmt, welches die Erfüllung einer aus einem Kreditgeschäft stammenden Verpflichtung betrifft und dasselbe gegen den Kreditnehmer in welcher Weise immer benützt, macht sich einer Uebertretung schuldig und wird vom königl. Bezirksrichter an Geld von 100 bis 1000 fl. und im Falle der Uneinbringlichkeit mit entsprechender Arreststrafe verurtheilt. Betrifft die Verpflichtung ein Wuchergeschäft, so wird das Gericht bei Bemessung der auf das Vergehen des Wuchers zu verhängenden Strafe das Zusammentreffen mehrerer strafbarer Handlungen, welche durch die in diesen Paragraphen bezeichnete Uebertretung herbeigeführt wird, in Betracht ziehen.

§. 16. Die in den vorangehenden Paragraphen bezeichnete Strafe trifft auch Denjenigen welcher durch eine solche Urkunde gesicherte Forderung erwirbt und die in der Urkunde enthaltene verbotene Sicherstellungsart gegen den Kreditnehmer auf irgend eine Weise nach Beginn der Wirksamkeit dieses Gesetzes benützt.

III. Abschnitt. Die Zinsen.

§. 17. In dem Darlehensvertrage ist immer ausdrücklich mit den Worten „auf ein Jahr“ anzugeben, wie viel Zinsen nach dem Kapital auf ein Jahr entfallen. Wenn dies ausdrücklich nicht angegeben erscheint, so gelten die bedungenen Zinsen, auch wenn sie auf längere Zeit bedungen wurden, als auf ein Jahr bedungen.

§. 18. Wenn der Kreditgeber die Zinsen bis zur Höhe des geliehenen Kapitals ohne richterliche Mahnung hat anwachsen lassen so verliert er das Recht, weitere Zinsen vom Kapital zu fordern. Doch können vom Tage der Klage-Einreichung wieder Zinsen gefordert werden.

§. 19. Zinseszinsen dürfen nie genommen werden.

IV. Abschnitt. Vom Wirthshaus-Kredit.

§. 20. Die in Gast- und Wirthshäusern oder in was immer für Schanklokalen für durchgereichte geistige Getränke entstandenen Forderungen sind nicht klagbar, wenn der Kreditnehmer seine dem Kreditgeber gegenüber bestehende frühere Schuld ähnlicher Art vor Darreichung des geistigen Getränkes nicht berichtigt hat. Solche Forderungen können auch durch Kompensation den Forderungen des Kreditnehmers gegenüber nicht geltend gemacht werden.

§. 21. Pfand- und Bürgschafts-Verträge, welche zur Sicherung von Forderungen abgeschlossen wurden, welche nach dem vorangehenden Paragraphen als nicht klagbar erklärt wurden, sind ungiltig.

§. 22. Wer die Bestimmungen der vorangehenden Paragraphen durch Scheingeschäfte oder dadurch umgehen bestrebt ist, daß eine Urkunde, insbesondere einen Wechsel ausstellen läßt, macht sich einer Uebertretung schuldig und wird vom Bezirksgerichte an Geld bis zu 200 fl. bestraft.

§. 23. Auf einkehrende Gäste, welche sich in Hotels, Gast- oder Wirthshäusern aufhalten, finden die Bestimmungen dieses Abschnittes keine Anwendung.

§. 24. Der Text dieses Abschnittes ist in allen Gast- und Wirthshäusern in ungarischer und in der Sprache der betreffenden Gemeinde in einer den Gästen zugänglicher Weise anzubringen und in leserlichem Zustande zu erhalten. Die die Vorschrift dieses Paragraphen übertretenden Wirthe werden vom Bezirksrichter an Geld bis 50 fl. bestraft.

§. 25. Mit dem Vollzuge dieses Gesetzes werden der Minister des Innern und der Justiz betraut.

Tagesneuigkeiten.

Zum Besten der am 4. d. M. zu eröffnenden Volkstüche sind — wie dies aus dem im ungarischen Theile enthaltenen Ausweise zu ersehen ist — schon bis jetzt beträchtliche Spenden und Beiträge eingeflossen, so daß sich der zur Verfügung stehende Fond der Volkstüche bereits auf mehr als tausend Gulden beläuft.

Die Sammlungen befinden sich im vollen Zuge und dürfte dieser Anfang eine entsprechende Fortsetzung finden, zumal mehrere der bisherigen Spender erklärt haben auch fernerhin beizusteuern.

Daß die Volkstüche übrigens stark in Anspruch genommen sein wird, ist voraussichtlich, da es gegenwärtig selbst den arbeitsfähigen Armen schwer fällt, die nöthigen Subsistenzmittel zu beschaffen. Wir können nicht umhin, diese segensreiche Institution unserem Publikum wiederholt wärmstens anzupfehlen.

Die Abschaffung der üblichen Neujahrsgratulationen ist schon auch diesmal angestrebt worden, jedoch mit geringem Erfolge. Es ist dies eben eine eingeleitete Sitte, welche in der Gesellschaft so feste Wurzeln gefaßt hat, daß deren Beseitigung wohl noch eine sehr geraume Zeitspanne in Anspruch nehmen wird.

Jedenfalls konnte man aber bereits die angenehme Wahrnehmung machen, daß die Zahl der interessirten wir möchten sagen berufsmäßigen — Gratulanten, die mal in Folge des, wenige Tage vorher publizirten Verbotes eine geringere war, als sonst.

Musikalische Soirée. Im Gedenkjahre findet Donnerstag, am 8. d. M. eine musikalische Soirée statt, deren Programm besonders interessante Nummern

enthalten wird. Unter andern wurde auch die Exekution eines Trios, ferner gewählte Gesangs-Piecen in Aussicht genommen und unterliegt es daher keinem Zweifel, daß diese Soirée nicht minder besucht sein wird, als die bisherigen.

Die heutige Sylvester-Reunion des wohlthätigen Frauen-Vereines war zwar nicht überaus zahlreich besucht, gestaltete sich aber nichtsdestoweniger zu einer sehr gelungenen Unterhaltung.

Diesmal war die Umgebung in größerer Anzahl vertreten, als die Stadt. Das alte Jahr wurde heiter und animirt beschloffen und unter frohen Musikklängen der Beginn des neuen begrüßt. Möge sich die Zukunft ebenso heiter und froh gestalten!

Die Reunion gelangte erst in den frühen Morgenstunden zum Abschluß.

Der Beginn des neuen Jahres brachte Thauwetter und nach den äußerst kalten Tagen des November und Dezember sind die Jannertage gelind und warm.

Die Einführung des Statuts, welches des Bettelwesen im Stadtrayon abstellt, bedingt die Conscriptio der Bettler, die fortan aus öffentlichen Mitteln zu erhalten sein werden.

Die Stadthauptmannschaft hatte während der letzten Tage mit dieser Conscriptio vollauf zu thun, da die Zahl derer, die in die Liste der zu Unterstützten aufgenommen zu werden wünschten und sich daher anmeldeten, eine ziemlich beträchtliche war.

Unter den Erschienenen war das weibliche Geschlecht in auffallend großer Anzahl vertreten. Von Vielen wurde die neue Institution falsch aufgefaßt, da sich auch Solche anmeldeten, die im Besitze von Häuschen sind. Daß dieselben abgewiesen wurden, ist selbstverständlich. Im Allgemeinen können wir bemerken, daß die Zahl der Conscriptirten bis zur Stunde keine so bedeutende große ist, wie im Vorhinein angenommen wurde, obwohl dieselbe andererseits keineswegs zu unterstützen ist.

Vom heutigen Tage angefangen ist daher das Betteln verboten und werden die Nothleidenden, die irgend Jemand um Almosen ansprechen werden, zum Stadthauptmannamte zu verweisen sein, wo Anweisungen an die Volkstüche verausgabt werden.

Zimmerhin wird die Exekution des Statutes anfangs auf einige Schwierigkeiten stoßen, nach deren Bewältigung aber die Einwohnerchaft von der so lästigen Plage des Bettelthums endlich befreit sein wird.

Die ordentliche Jahresversammlung des Sárofer landwirthschaftlichen Vereines findet am 14. d. M. um 4 Uhr Nachmittags im kleinen Saale des Komitatshauses statt.

Die Tagesordnung der Generalversammlung veröffentlicht wir an anderer Stelle.

Der Gaisplatz erfreute sich während der Feiertage einer überaus starken Frequenz. Namentlich am Neujahrstage war der Besuch ein ungewöhnlich großer. Schöne Damen glitten anmuthig und grazios dahin umkreist von flinken Herren und unermüdeten Sportliebhabern der jüngeren und jüngsten Altklassen, die umhergeschwirten, wie die Maikäfer.

Sie und da bemühten sich wohl auch Anfänger ihr Fortkommen zu finden, was ihnen — wie wir schon anerkennen müssen — nach besten Kräften gelang. Anfangen muß man ja doch einmal und jeder Anfang ist schwer; besonders der des Gaislaufes, wo man — ehe man sich die nöthige Sicherheit aneignet — sehr leicht in die Lage kommen kann, das „Princip“ des Gleichgewichtes unfreiwillig aufgeben zu müssen.

Der Gaisport hat sich so sehr eingebürgert, daß auch heuer eher ein Zu- als Abnehmen der Vorliebe für denselben zu konstatiren ist, zumal für einen starken Nachwuchs das nöthige Material vorhanden ist.

In der künftigen Saison wird überdies durch die Errichtung der geplanten Gishalle auch für die größere Bequemlichkeit des Publikum gesorgt werden und steht es daher außer Zweifel, daß unser Gislauverein nach wie vor prosperiren und blühen wird.

Als Jahresregent fungirt diesmal Sr. astronomische Majestät, der schöne Mond, was den unsterblichen Dichter des Bucskányischen Hauskalenders veranlaßt, in einem vierzeilig zusammengezimmerter Verse der Hoffnung Ausdruck zu verleihen, daß das neue Jahr sich zu einem ebenso strahlenden und milden gestalten wird, wie das Licht des Mondes. Wir wünschen, daß sich das „Dichterwort“ verwirklichen möge.

Die Verabreichung von Salz an das Vieh.

Eines der wichtigsten Dinge, welches unsere volle Aufmerksamkeit bei der Viehhaltung verdient, ist dafür zu sorgen, daß das Vieh freien Gebrauch von Salz machen könne. Wir müssen es als schlecht bezeichnen, wenn sonst tüchtige Landwirthe ihrem Vieh das Salz unregelmäßig vorgeben, was, wenn es geschieht, leicht Uebelthun zur Folge hat und den Thieren Abführen verursacht. Wird Salz auf den Boden gestreut, um non den Thieren aufgelegt zu werden, so bekommen die stärkern zumeist mehr davon als ihnen zuträglich ist, während die schwächern zu wenig bekommen oder ganz leer ausgehen. In einem solchen Falle kann auch das schwächere Vieh von dem stärkern verwundet werden. Die beste Methode ist, das Salz an einem solchen Orte zu halten, wo es das Vieh täglich, wenn es ihm beliebt, leicht erreichen kann. Auf diese Art nimmt das Vieh gerade so viel Salz zu sich als es braucht, und nicht mehr. Bei einer derartigen Verabreichung nimmt ein Rind kaum mehr als ein Eßlöffel voll zu sich, und dies ist gerade die Menge welche es im Sommer zur Beförderung der Verdauung benötigt.

„Der Praktische Landwirth.“

Fruchtpreise vom 2. Jänner 1880.

Roggen per 100 Kilogr.	fl.	9.56	10.50
Weizen „ 100 „	„	11.—	13.—
Gerste „ 100 „	„	7.50	9.—
Hafer „ 100 „	„	6.—	6.20
Mais „ 100 „	„	8.50	9.—
Erbsen „ 100 „	„	11.—	—
Linen „ 100 „	„	11.—	—
Pisolen „ 100 „	„	11.—	—
Erdäpfel „ 100 „	„	4.—	—

Felelős szerkesztő: *Kyss Géza.*

Kiadó-tulajdonos: *Az Eperjesi Bankegylet.*

Häuser-verkauf.

Die auf der **Hauptgasse Nr. 106 und 265** gelegene **Krakovszky'schen** Häuser sind aus freier Hand stündlich zu verkaufen.

Näheres in der Kanzlei des Herrn **Johann Kovácsy.**

3 1-2

Lokal-Veränderung.

Gefertigter erlaube mir hiermit höflichst zur Kenntniß das geehrte Publikum zu bringen, daß ich mein **Gold-Silber- und Juwelen-Waarenlager**, in das neu renovirte **Antony'sche** Haus vis-à-vis der evang. Kirche verlegt habe. Gleichzeitig empfehle ich mich sowohl zur Anfertigung von **neuen Gegenständen**, speziell **Diamanten-Fahungen** als auch jederart in mein Fach schlagende **Reparaturen**, deren Ausführung ich aufs **Beste und Billigste** berechne.

Hochachtungsvoll

D. Glück.

Sieg der Wissenschaft.

Violinen

Copien nach alten berühmten italienischen Meistern als:

Amati, Guarnerius, beiden Stradivarius
von **10-100 fl. ö. W.**

Auch kleine Violinen für Knaben billigt zu haben bei

Michael Király

in **Eperjes.**

221

3-3

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ-FORRÁS

Elismert mint leghatásosabb valamennyi keserüviz között. **Dr. Leube W.** a belgyógyászat tanára, Erlangenben adagban vétetik. „Nem okoz kelletlen mellékhatást, ha nagyobb mennyiségben és rövidebb idő alatt hoz kedvező eredményt létre.“

Dr. Korányi Frigyes, tanár és királyi tanácsos Budapestben. „Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserü, nem kelletlenül ízű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést.“

Dr. Gebhardt Lajos, tanár és Szt.-Rókus közköz. „Könnnyen vétethetik és a többi budai vizekhez aránylag kevesebb mennyiségben és rövidebb idő alatt hoz kedvező eredményt létre.“

Dr. Kiss Sándor, a Szt.-János közközház igazgatója Budapestben. „Valamennyi budai keserüviz között kelles és jeles hatása által tünik ki: gyors mor- és bélturmalni, megrozott székrekedésnél, alhasi vérpangásnál, valamint vértulásoknál, aranyérmél, étvágytalanságnál.“

Dr. Bamberger Henrik, Bécében. „Még hosszabb használatnál sincs semmiféle káros hatása.“

Dr. Meynert Th. az elmegyógytan tanára, kor-kelt adagok és azok kíméletes hatása által e kórda egybevágó heveny köreseinél gyakran fontos okjavalatnak felelnek meg.“

Ezen viz kapható minden gyógyszerert és fűszerárú kereskedésben és a **Ferencz-József keserü-forrás igazgatóságnál** Budapestben, váci utca 18. sz. a.

Eperjesen Gallotsik J. W. és Holenta
182 **L. uraknál.** 4-10

Seefische.

Nachdem jetzt kühlle Witterung eingetreten ist, hat der **Verband der Seefische** wieder begonnen und offerire ich:

Seefische (fog. Seegungen)	5 Kilo-Kiste fl.	1.60
geräuch. Speckflundern	5 „ „	2.—
Elb-Alle	5 „ „	6.—
Kale, marinirt	5 „ Fuß	4.—
Bratheringe, marinirt	5 „ „	2.60
Schellfische, „	5 „ „	2.10
Seegungen, „	5 „ „	2.10
Hummer in Dosen, 9 Dosen à	1/2 „	4.15
Lachs „ 9 Dosen à	1/2 „	4.20
Isländ. Fischrolade	5 „ „	2.30
Russische Sardinen	5 „ „	1.85
Christiania-Anchovis, (400 St.)	5 „ „	2.50
Holländ. Bollheringe	5 „ „	1.80
Norw. Fettheringe	5 „ „	1.50
3 Colli einer od. verschied. Sorten 35 Kr. billiger,	ff. großförmiger Urat-Caviar, Faß à 4 Rilo Netto	7.80
„ „ „ „ à 2 „ „	„ „ „ „ à 1 „ „	4.50
„ „ „ „ „ „	„ „ „ „ „ „	3.—

„**À la carte** nach jed. Postorte in Deister.-Ungaru. Ausführl. Preisl. und Kochrecepte gratis. **Ottensen bei Hamburg.** **A. L. Mehr.**

